

ДО
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
 Адрес: гр.София 1000, бул. „Княз Александър
 Дондуков“ № 1

ИСКАНЕ

От народни представители в LI-то
Народно събрание на Република България

Красимира Петкова Нинова-Катинчарова, Радостин Петев Василев, Христо Цветанов Расташки, Александър Велиславов Тодоров, Венцислав Иванов Петков, Виолета Колева Комитова, Иван Данаилов Иванов, Красимир Димчев Дончев, Николай Стефанов Радулов, Пламен Ангелов Петков, Красимир Цветков Манов, Кирил Атанасов Веселински, Петър Николаев Петров, Цончо Томов Ганев, Ангел Ниоклаев Славчев, Емил Янков Янков, Славчо Ангелов Крумов, Ивайло Василев Папов, Виолета Радева Кърпачева, Димитър Валентинов Гюрев, Кръстьо Стоянов Врачев, Даниел Петров Петров, Веселин Миленов Вешев, Климент Пламенов Шопов, Георги Хрисимиров Иванов, Георги Хрисимиров Иванов, Александър Господинов Койчев, Борис Димитров Аладжов, Златан Стоянов Златанов, Ивелин Първанов Първанов, Даниел Станиславов Проданов, Димо Георгиев Дренчев, Никола Ангелов Димитров, Константина Венциславова Петрова, Георги Николаев Георгиев, Димчо Димитров Димчев, Ангел Василев Янчев, Ангел Жеков Георгиев, Стоян Николов Таслаков, Юордан Христов Тодоров, Коста Георгиев Стоянов, Юлиана Младенова Матеева, Лариса Борисова Савова, Стилиана Иванова Бобчева, Павлин Стефанов Петров, Костадин Илиев Хаджийски, Ивайло Костадинов Лазаров, Мария Димова Илиева, Ивелин Людмилов Михайлов, Любиша Блажевски

За обявяване на противоконституционност на чл. 8, ал.4 и чл.9, ал.8 и ал.9 от Закона за противодействие на корупцията (Обн. ДВ, бр.84 от 6 октомври 2023 г., изм. и доп. ДВ, бр.13 от 13 Февруари 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.57 от 15 Юли 2025г.) и на Решение за приемане на Правила за дейността на Номинационната комисия и провеждане на процедура по номиниране, разглеждане на кандидатури и избор на членове на Комисията за противодействие на корупцията, прието от 51-вото Народно събрание на 11 юли 2025 г.

Правно основание: чл.150, ал.1 във вр. с чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Молим, да приемете и да допуснете за разглеждане настоящото искане за обявяване на противоречие с чл.8 във връзка с чл.1 и чл.67, ал.1 от Конституцията на Република България на чл. 8, ал.4 и чл.9, ал.8 и ал.9 от Закона за противодействие на корупцията, както и на последващо взетото решение на Народното събрание, основано и на атакуваните норми, като обявите същите за противоконституционни, а взетите на тяхна основа решения – за невалидни.

Законът за противодействие на корупцията (Обн. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023 г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 13 Февруари 2024 г., изм. и доп. ДВ. бр.57 от 15 Юли 2025 г.) е в сила от 06.10.2023 г. беше изменен и допълнен непосредствено преди започване на процедурата по избор на членове на антикорупционната комисия, включително и по отношение на цитираните норми, с които се урежда (въвежда) създаването на т. нар. Номинационна комисия, която да извършва действия в процедурата по избор на членове на Комисията за противодействие на корупцията (КПК).

Считаме, че атакуваната регламентация, както и създадения с нея орган – номинационна комисия, са в противоречие на основния конституционен принцип на разделение на властите, закрепен в чл.8 от КРБ. А това е така, тъй като въпросната правна регламентация:

- 1) Ограничава законодателната власт, осъществявана от Народното събрание в неговите конституционно установени правомощия по чл.84, т.8 от КРБ – (да) *„избира и освобождава ръководителите на Българска народна банка и на други институции, определени със закон“*.
- 2) Допуска намеса в дейността и решенията на законодателната власт (Народното събрание) на представители на останалите 2 основни власти, предвидени в чл.8 от Конституцията – изпълнителната (Министерство на правосъдието) и съдебната (Върховния касационен съд).

Това е видно от съдържанието на чл.8, ал.4 от ЗПК (Изм. и доп. - ДВ, бр. 57 от 2025 г., в сила от 15.07.2025 г.), което предвижда, че: *„При всеки избор на членове на Комисията се сформира нарочна номинационна комисия от петима независими членове - по един член, предложен от Върховния касационен съд, Висшия адвокатски съвет, Министерството на правосъдието, омбудсмана на Република България и от Сметната палата, като членовете трябва да отговарят на изискванията на чл. 10, ал. 1. Номинационната комисия може да провежда заседания и да приема решения с гласовете на всички нейни членове, но не по-малко от четирима. Номинационната комисия разглежда мотивираните предложения за членове на Комисията, направени от народни представители или от юридически лица с нестопанска цел в обществена полза, извършва подбор за допустимост и след публична процедура за изслушване и обсъждане представя доклада по чл. 9, ал. 9 на постоянната комисия на Народното събрание, отговаряща за противодействието на корупцията. Правилата за работа на*

Номинационната комисия се приемат от постоянната комисия на Народното събрание, отговаряща за противодействието на корупцията“.

В следващите две нововъведени разпоредби на чл.9, ал.8 и ал.9 от ЗПК, се урежда и компетентност на номинационната комисия, както следва:

„(8) Постоянната комисия на Народното събрание, отговаряща за противодействието на корупцията, оповестява състава и приема правила за работа на Номинационната комисия. Номинационната комисия се запознава с професионалните и нравствените качества на всеки един от кандидатите, като при необходимост и със свое решение събира допълнителна информация и изисква допълнителни документи от кандидатите.

(9) Номинационната комисия изготвя подробен и мотивиран доклад, с който предлага кандидатурите им за обсъждане в ресорната парламентарна комисия по въпросите за превенция и противодействие на корупцията. Докладът съдържа становище за представянето на кандидатите, изготвено след изслушването им, както и препоръчително оценяване, изготвено на база заключение за:

- 1. изпълнение на законовите изисквания за заемане на длъжността;*
- 2. нравствените и професионалните качества на кандидатите и тяхната квалификация и опит;*
- 3. специфичната подготовка и качества, както и мотивацията им за заемане на съответната длъжност;*
- 4. концепцията на кандидатите по ал.5.“*

Безспорно, в парламентарната практика досега, съобразно ПОДНС, постоянните комисии могат да формират при необходимост подкомисии, които да бъдат тематични, конкретни за обследване на определен въпрос или обществен проблем. Няма изрично изискване относно състава и експертизата на членовете на временните парламентарни комисии, като обичайно подборът е по целесъобразност с оглед предмета на разглеждане. Но никога досега тези подкомисии не са имали правомощия и не са били овластявани да преценяват, решават и предпоставят съществени елементи от волята, формираща окончателното колективно решение на водещата парламентарна комисия. Очевидно е, че в случая законодателят е решил не само да делегира конституционно възложените му правомощия и компетентност на формиращи се всеки път с различен състав номинационни комисии, но и да допусне разширение на правомощията на тази комисия чрез въвеждане на нарочни разпоредби в специалния закон.

Така предвидената в атакуваните разпоредби парламентарна структура, освен с неточното си и претенциозно наименование – номинационна комисия (български тълковен речник: „номинация“ – ж.р., 1. Именуване, назоваване, название; 2. Назоваване на определените за награда; определяне на конкурентите за награда, напр. номинация за „Оскар“), съобразно замисъла на създателите си и обхвата на уредените в закона правомощия, надхвърля и заменя аналитично-съобразителните и оценъчни компоненти, като предпоставка за формиране на волята за вземане на решение от самите народни представители – членове на постоянната комисия и на всички гласуващи в пленарна зала. Това е така, тъй като номинационните комисии са оправомощени от законодателя за следното:

- да разглеждат мотивираните предложения за членове на КПК;
- да извършат подбор за допустимост;
- да изготвят подробен и мотивиран доклад, с който да предлагат кандидатурите им за обсъждане в ресорната парламентарна комисия, който да съдържа становище за представянето на кандидатите, изготвено след изслушването им, както и препоръчително оценяване, изготвено на база заключение по четирите показателя (критерии).

Тези правомощия са допълнително развити в чл.4 от Решението на Народното събрание със следните съществени и решаващи компетенции: 1) да проверява професионалните и нравствени качества на всеки един от кандидатите; 2) да допуска или не допуска до изслушване кандидати; само тази комисия изслушва кандидатите; 3) да оценява ги и прави списък в низходящ ред. В тази връзка следва да бъде подчертан и фактът, че по този непредвиден в Конституцията начин, личното и непосредствено участие на народните представители, включително и активно, чрез поставяне на въпроси, е сведено до нивото на зрител на публичното изслушване на кандидатите, както и на безгласен регистратор на определения от съветната номинационна комисия резултат. Лишаването на народните представители от възможността да придобият непосредствено и лично впечатление, не само подменя основополагащия демократичен принцип на чл.1 от Конституцията, подменяйки волята на суверена с нещо друго, но лишава от възможността избраниците на същия този суверен да изградят собствено убеждение, което е убеждение е и на суверена, делегирал правомощията си на нас чрез вота си. **Защото нито за министъра на правосъдието или за излъчения от ръководеното от него ведомство представител, нито за Сметната палата, нито пък за Върховния касационен съд, Конституцията предвижда, че представлява целия народ, така както е регламентирано за всеки народен представител в чл.67, ал.1 от Основния закон. Следователно, съставът на номинационната комисия противоречи не само на чл.8, но и на чл.1 и чл.67, ал.1 от КРБ.**

Отделно стои и недоразумението „петчленка да избира тричленка“, а на Народното събрание да е отредена ролята единствено на „гумен печат“. Разбира се, извън обхвата на конституционния контрол е преценката за институционалната необходимост от антикорупционна комисия, който политически и законодателен дебат вече се е състоял в предходни легислатури и нейната целесъобразност и обосновааност е била преценена и съобразно партньорския механизъм за оценка и мониторинг от Европейската комисия. Така или иначе, такава комисия е създадена и действа, макар доверието към нея да не е утвърдено и устойчиво, а тя да не е доказала с резултати обществената полезност на съществуването си.

Но погледнато от аспекта на чистата практическа логика, неминуемо възникват следните въпроси:

Първо, защо точно тези институции? Защо точно 5, а не по-малко, каква е целта?

Второ, от изпълнителната власт само Министерство на правосъдието ли има отношение към борбата с корупцията, и в какво точно се изразява особената заслуга на

това ведомство, дали с по-особена експертиза или с опит в тази област? А нямат ли специализираните главни дирекции на МВР по-активна и информирана експертиза и опит в тази материя, като например в лицето на ГД „БОП“ и на Дирекция „Икономическа полиция“? Или пък ДАНС към Министерски съвет не притежава ли най-значимата институционална експертиза в разкриването и предотвратяването на корупцията по високите етажи на властта? И не на последно по важност стои и въпросът – а не са ли Министерството на финансите, както и подопечната му АДФИ доста по-подготвени в областта на финансовите въпроси, които са съществена част на корупционните явления?

Трето, предвид посоченият от законодателя представител на съдебната власт в състава на номинационните комисии, няма как да не възникнат и въпроси, като например: защо именно ВКС, след като в структурата на националната ни съдебна власт има и друг върховен съд с административна, а не с гражданска експертиза и той е ВАС? А има и Главен прокурор, Върховна касационна прокуратура, Национална следствена служба и прочее. Но пък всяко от тези лица-ръководители на съответните органи, е в списъка на публичните лица в чл.6, ал.1 от Закона за предотвратяване на корупцията, поради което подлежи на институционалния контрол на антикорупционният орган КПК, членовете на който законодателят им вменява сами да си подбират. Предвид това, не е ли самата тази обвързаност предпоставка за конфликт на интереси и корупция?

Четвърто, каква точно експертиза може да предостави в този случай представителя, излъчен от Омбудсмана, а и какво е мястото на тази институция със строго медиаторна функция в така предвидения подбoren процес?

Пето, вярно е, че Адвокатурата е независима организация на свободно упражняващи юридическата професия лица. Но в случая как се съвместява участието на представител на Адвокатурата с функциите на преценяващ орган при подбора на членове на антикорупционния орган на страната?

Шесто, особено странно изглежда участието на Сметната палата в този състав. Предвид, че по закон този орган също следва да има независим статут, но пък неговото ръководство се избира от Народното събрание по определени изисквания за експертиза в строго определена финансова сфера, в чиито правомощия лизат и проверки на публични институции, каквато без съмнение е и КПК, то как подобен кофликт на онтереси би се отразил на безпристрастната и обективна преценка на представителя, излъчен от Сметната палата. Да не се забравя всъщност и че и самото ръководство на Сметната палата попада в списъка на публичните лица в чл.6, ал.1 от Закона за предотвратяване на корупцията, поради което на свой ред подлежи на наблюдение и контрол от страна на антикорупционната комисия, членовете на която именно от негова страна ще бъдат преценявани и подбирани.

Седмо, отделно от посоченото дотук, законодателят не е дефинирал как става определянето и посочването на представителя от тези институции, дали например от пленум или Общо събрание на ВКС, дали е с решение на Висшия адвокатски съвет, дали по еднолична субктивна преценка на съответния административен ръководител или по някакъв друг начин?

Всички зададени по-горе въпроси са индикатор за оргомна неяснота на въведената прана регламентация, която според Закона за нормативните актове и на Указ № 883 за прилагане на ЗНА трябва да бъде ясна и разбираем с оглед недвусмисленото и

точно прилагане. Такава неяснота обуславя и непрозрачност на извършвания кадрови подбор и създава съмнение в идеалната цел на процеса. Генерираното впечатление е по-скоро за създаден нарочно механизъм за подбор на удобни представители на посочените от законодателя органи, с оглед извършване от тях на последващ кадрови подбор за членове на антикорупционния орган КПК, който да е на също толкова удобни „наши“ хора.

Исторически, от прокламирането си (Шарл Монтескьо – „За духа на законите“, 1748 г.) принципът на разделение на властите дели властите на: законодателна, изпълнителна и съдебна, като техни субекти съответно са Парламентът, Правителството (Кралят) и Съдът.

Приема се, че за да може нормално да се осъществява държавната власт трите власти трябва да си сътрудничат и уравновесяват, а не да са в противоборство. Съгласно РКС № 1 от 1999 г. истинският смисъл на принципа на разделения на властите е разграничаване на функциите между тях. Това стои и в основата на всяка демократична и правова държава, като пинципния замисъл е да не се допуска доминантен произвол на една власт над друга – принципът *„власт власт възпира“*.

В разглеждания случай, предвидената правна регламентация, особено с предвидената регламентация за състава на т.нар. „номинационна комисия“ принципът *„власт власт възпира“* е бламиран, тъй като членовете на един иначе независим орган, като КПК (виж чл.7, ал.2 от ЗПК) ще биват определяни от лица без регламентирани изисквания за определена професионална специализация, опит и компетентност, определени от лица или органи, които според чл.6, ал.1 от ЗПК подлежат на контрол от страна на КПК за наличие или липса на конфликт на интереси и причастност към корупция. Следователно, националният ни законодател е въвел в атакуваното изменение в чл.8, ал.4, чл.9, ал.8 и ал.9 от Закона за противодействие на корупцията конфликт на интереси, след като онези лица, които ще бъдат контролирани и проверявани от КПК, ще излъчват представители, които да преценяват и определят кои ще са членовете на същия контролен орган. Този факт автоматически дерогира принципа на независимост и на властите в чл.8 от Конституцията и на самия орган – КПК в частност. По отношение на народните представители, ефектът на тази намеса е ограничаване на тяхното участие в процес на формиране на убеждение и вземане на решение.

Конституцията на Република България е обществен договор между суверена и неговите избраници в държавата с парламентарно управление. Вярно е, че Конституцията ни не развива в детайли критериите и границите при осъществяване на установения в чл.8 принцип на разделение на властите, като конституционният законодател е очертал достатъчно ясно компетентността на всеки един от структурно определящите органи на държавната власт, за да разграничи ясно и еднозначно техните функции. В това отношение е налице и практика на Конституционния съд, която е подробна и последователна, поради което апелираме тя да бъде съобразена и приложена и настоящия казус.

Считаме, че изборът на членове на независимия регулаторен орган КПК е от изключителната компетентност и изцяло в правомощията на Народното събрание.

Предвидените в чл.84, т.8 от Конституцията правомощия на Народното събрание да избира членове на независими органи на институции, определени със закон, като конституционно закрепено, по силата и на основата на чл.5, ал.2 във вр. с ал.1 от Конституцията са абсолютни и не могат да бъдат дерогирани от закон, пък бил той и специален, какъвто е Законът за противодействие на корупцията. Специалните закони имат примат само пред общите закони, но не и пред разпоредбите на Основния закон. Това произтича и от чл.5, ал.1 от Конституцията и от чл.15, ал.1 от Закона за нормативните актове.

Предвид изложеното дотук, молим, при преценка на всички относими факти и обстоятелства във връзка с настоящото искане, да потвърдите Вашето разбиране в мотивите на Решение № 13 от 26.07.2024 г. на КС по к.д. № 1/2024 г., докладчици съдията Павлина Панова, съдията Мариана Карагьозова – Финкова и съдията Соня Янкулова, обн. ДВ, бр. 66 от 06.08.2024 г., по отношение обявяване противоконституционността на чл.91б (нов), въведен с § 5 ЗИД на Конституцията („Народното събрание спазва принципите на откритост, прозрачност, публичност и обоснованост при избора на членове на органи За да гарантира тяхната независимост“ и сл.). Без коментар за словесните конструкции с декларативен ефект и липса на конституционна нормативност на това безуспешно допълнение, разчитаме да потвърдите, че при осъществяване на тези си правомощия Народното събрание осъществява конституционните принципи, между които народен суверенитет, правова държава, върховенство на Конституцията, разделение на властите, политически плюрализъм и др. (Решение № 7 от 2006 г. по к.д. № 6/2006 г.).

Като вземете предвид гореизложените аргументи, МОЛИМ, да обявите за противоконституционни чл.8, ал.4 и чл.9, ал.8 и ал.9 от Закона за противодействие на корупцията (Обн.ДВ, бр. 84 от 6 октомври 2023 г. изм. и доп. ДВ. бр.13 от 13 Февруари 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.57 от 15 Юли 2025г.) и Решение за приемане на Правила за дейността на Номинационната комисия и провеждане на процедура по номиниране, разглеждане на кандидатури и избор на членове на Комисията за противодействие на корупцията, прието от 51-вото Народно събрание на 11 юли 2025 г.

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ:

Красимир Каминджов
Радостин Петев Василев
Христо Цветанов Раданки
Александър Велиславов Тодоров
Венцислав Иванов Яетков
Виолета Колева Комитова
Илиан Дончев Ивков
Кристиан Димитров Дочев
Илиан Дончев Ивков

Тимон Ангелъ Тесле
Красимир Урбанъ Митов
Джурнъ Тиманасовъ Весемъски

Петаръ Милославъ Петровъ

Цокло Томовъ Павелъ

Иванъ Киселовъ Славъ

Емилъ Ханъ Ханковъ

Савко Ангелъ Угъръ

Иванъ Василъ Томовъ

Виница Радева Хорганова

Димитъръ Валентиновъ Гуревъ

Кръсто Стояновъ Арзевъ

Данелъ ПЕТРОВъ ПЕТРОВъ

Весемъ Милановъ Веневъ

Климентъ Митковъ Шоповъ

Георги Христовъ Ивковъ

Александъръ Голюминъ

Еврисъ Димитровъ Ангеловъ

Георги Славъ Гевановъ

Иванъ Турбинъ Турбинъ

Данелъ Станиславъ Трорановъ

Лео Германовъ Зреневъ

Никола Ангеловъ Димитровъ

Константина Венушавова Петрова

Георги Киселавъ Георгиевъ

Димчо Димитровъ Димчевъ

Ангелъ Киселовъ Ханковъ

Ангел Нелив Георгиев
Стоян Николов Тасков
Ирдаан Христо Тодоров
Коста Георгиев Ситов
Лариса Борисова Савова
Стилиана Иванова Бобчева
Томча Иванова Матева
Павел Стефанов Петров
Костанка Симеон Димитров
Иванко Котадимов Лазаров
Мария Димова Уланова
Михаил Димитров Тихонов
Любича Благовестки